

15.10.2015

Asianumero 2015-00606
Viite Lausuntopyyntö OPH/2/440/2015
Asia Lausunto ohjauksen ja kasvatuksen tutkintorakenteen muutosehdotuksista

Opetushallitukselle

Perustutkintojen muutosehdotukset (osa A)

Kirkkohallitus pitää humanistisen ja kasvatusalan kolmen perustutkinnon yhdistämistä yhdeksi perustutkinnoksi tulevaisuudessa perusteltuna, mutta ei kannata ehdotettua aikataulua. Kirkkohallitus esittää, että perustutkintojen yhdistämistä valmistellaan samanaikaisesti varhaiskasvatuksen kelpoisuussäädösten sekä Varhaiskasvatuksen perusteet -asiakirjan kanssa.

Tutkinnon rakenteesta osaamisaloineen on tarkoituksenmukaista päättää vasta, kun tiedetään riittävästi varhaiskasvatuksen tulevista kelpoisuuksista. Toinen perustelu aikataulun myöhentämiselle on se, että esitetyn aikataulun mukaan uuden tutkinnon perusteiden laatimistyö käynnistyisi ennen kuin varhaiskasvatuksen sisällön, muodot ja toimintaperiaatteet määrittelevä Varhaiskasvatuksen perusteet -asiakirja valmistuu syyskuudella 2016. Se muodostaa lähtökohdan tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksille.

Kolmanneksi koulutuksen järjestämistä koskevat kysymykset liittyvät ammatillisen koulutuksen reformiin ja ratkaistaan myöhemmin. Kirkkohallitus korostaa, että niillä on tutkintorakennetta päätettäessä merkitystä. Tutkintorakenteen tulee olla koulutustaloudellisesti ja järjestäjien toimintaedellytysten näkökulmasta mahdollinen, muutoin korkeatasoisen ja laadukkaan osaamisen kehittyminen vaarantuu.

Kirkkohallitus pitää muutosehdotusta 2 kirkon näkökulmasta tarkoituksenmukaisempana, koska silloin on

- mahdollista määrittää ammatillisten pakollisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset varhaiskasvatuksen osaamisen edellyttämälle vaativuustasolle
- helpompi integroida niiden ammattitaitovaatimuksiin seurakunnan lastenhojaajan työn osaamistarpeet sekä
- mahdollista varmistaa riittävä laaja-alaisuus ammatillisten, valinnaisten tutkinnon osien avulla.

Muutosehdotus 1 on kirkon varhaiskasvatuksen osaamisen näkökulmasta mahdollinen siinä tapauksessa, että osaamisalojen yhteinen ammatillinen, pakollinen tutkinnon osa painottuu niin, että se on mielekäs myös varhaiskasvatuksen ohjausosaamisen näkökulmasta.

Kirkkohallitus korostaa, että tutkintorakennetta kehitettäessä otetaan huomioon ruotsinkielisen koulutuksen toteuttamisedellytykset.

Vastaukset kysymyksiin:

1. Uuden yhdistetyn perustutkinnon nimiehdotuksista sopivin on kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto. Valtaosa ammatillisten perustutkintojen nimistä on ala-loppuisia, mikä kuvastaa laaja-alaisen osaamisen periaatetta. Nimeä puoltaa myös se, että koulutusalan nimi on humanistinen ja kasvatusala.

15.10.2015

2-4. Osaamisalojen nimien parhaat vaihtoehdot ovat

- yhteisöohjauksen osaamisala
- kommunikaation ja viittomakielisen ohjauksen osaamisala
- varhaiskasvatuksen osaamisala

5. Ammatillisiin valinnaisiin tutkinnon osiin on tarpeen laatia sellainen varhaiskasvatuksen tutkinnon osa, joka vahvistaa nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen sekä viittomakielisen ohjauksen osaamisaloilla työelämän edellyttämää varhaiskasvatuksen perusosaamista. Tällöin se palvelee myös humanistisen ja kasvatustieteiden ammatti- ja erikoisammattitutkintojen sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisalan yhtenä tutkinnon osana.

Lapsi- ja perhetyön/varhaiskasvatuksen osaamisalalla varhaiskasvatukseen sekä varhaispedagogiikkaan liittyvä perusosaaminen kuuluu ammatillisiin pakollisiin tutkinnon osiin. Valinnaisten tutkinnon osien tulisi syventää ja toisaalta laaja-alaista varhaiskasvatuksen osaamista.

6. Ammatilliset valinnaiset tutkinnon osat voivat perustutkintojen muutosehdotuksessa 2 olla osin yhteisiä kaikille osaamisaloille.

7. (vrt. vastaus 5) Ei ole. Lapsi- ja perhetyön/varhaiskasvatuksen osaamisalan kaikkien tutkinnon osien tulee olla varhaiskasvatuksen ja varhaispedagogiikan osaamistarpeiden mukaisia. Erityisesti ammatillisten pakollisten tutkinnon osien vaatimustaso on korkeampi ja sisältö laaja-alaisempi kuin mitä on varhaiskasvatuksen yleis- tai perusosaamiseen keskittyvän yhden tutkinnon osan tarpeet.

Lisäkoulutusten muutosehdotukset (osa B)

Kirkkohallitus pitää molempia lisäkoulutusten muutosehdotuksia mahdollisina.

Kirkkohallitus esittää lisäksi, että

- a) perhepäivähoitajan ammattitutkinto sekä koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto poistetaan molempien vaihtoehtojen ammattitutkintorakenteesta
- b) niiden ammattitaitovaatimukset siirrettäisiin osaksi yhdistettävän perustutkinnon osaamisaloja. Esimerkiksi perhepäivähoitajan ammattitaitovaatimukset lapsi- ja perhetyön/varhaiskasvatuksen osaamisalan tutkinnon osiin ja koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinnon ammattitaitovaatimukset nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen/yhteisöohjauksen osaamisalan tutkinnon osiin.

Suntion ammattitutkinto on tällä hetkellä luonteeltaan alalietutkinto. Mikäli kiinteistö- ja kotityöpalvelualan tutkinnot kootaan tekniikan ja liikenteen koulutusalueelle laaja-alaisiksi perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoiksi, joihin sisältyy nykyistä enemmän osaamisaloja, on perusteltua selvittää:

- a) onko tarkoituksenmukaista siirtää suntion ammattitutkinto osaksi kiinteistö- ja kotityöpalvelualan tutkintorakennetta.
- b) onko tarkoituksenmukaista kehittää suntion ammattitutkintoa humanistisella ja kasvatustieteiden ammattitutkinnoiksi, joka olisi luonteeltaan perustutkintojen jälkeen suoritettavaa lisäkoulutusta ja joka palvelisi kirkon ja seurakuntien osaamistarpeita.

15.10.2015

8. Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinnon jako kahteen osaamisalaan ("lapset ja nuoret") on työelämän tarpeiden näkökulmasta toimiva. Osaamisalojen ammattitaitovaatimuksiin ja nimiin olisi hyvä liittää mukaan perhenäkökulma. On mahdollista, että osaamisalojen muodostaminen sekä perheen merkityksen korostuminen tuo esiin myös tarpeen tarkistaa ammattitutkinnon nimeä.

9. Ei kantaa.

10. Ohjauksen ja kasvatuksen/kasvatuksen ja ohjauksen erikoisammattitutkinnon osaamistarpeissa korostuvat esimerkiksi koordinaation, prosessiohjauksen, hallinnon ja talouden ammattitaidot. Osaamisalat voidaan rakentaa näiden mukaisesti tai sisältö/toimintaympäristölähtöisesti.

Varhaiskasvatuksen näkökulmasta erikoisammattitutkinnon sisältöjä on vaikea hahmottaa, koska erikoisammattitutkinnot sijoittuvat NQF-lukituksessa usein samalle vaativuustasolle kuin ammattikorkeakoulu- tai kandidaattitutkinnot. Tarkoituksenmukaisempaa ja taloudellisempaa olisi varmistaa ja kehittää jatkumoa koulutusasteiden välillä kuin koulutusalan sisällä.

Jukka Keskitalo
kansliapäällikkö

Kari Kopperi
Vs. kirkkoneuvos